

ဒီအိန်ဆီစူးကွံ
ထံကီပုဟ့ၣ်ကူၣ်ဟ့ၣ်ဖးတၢ်
ထံကီပုဟ့ၣ်ကူၣ်ဟ့ၣ်ဖးဘျီၣ်ဒိၣ်
န့ၣ်ပွဲၣ်ဒီၣ်, ကီၢ်ပယီၤ

လါဒံၣ်စဲဘၢၣ် ၂၀၂၀ နံၣ်

တၢ်ဂ့ၢ် - စီဖိလ်စ့ၣ်ထွါ, လၢအဒိးန့ၢ် ၂၀၂၀ နံၣ် Goldman ခိၣ်ယၢန့ၣ်ဆၢၣ်တၢ်လၢကပီၢ်ခိၣ်ဖးတၢ်, အလံာ်ဟ့ၣ်ယုၢ်ဆူ ကီၢ်ပယီၤထံကီၢ်
ပုဟ့ၣ်ကူၣ်ဟ့ၣ်ဖးတၢ်အအိၣ် ဒီးသိး ကီၢ်ပယီၤပဒိၣ် ကဘျီၣ်လီၤကွံာ် ထံဘၣ်အၢတၢ်ဂ့ၢ်ကီၢ်လၢ ကဲထီၣ်အသးဖဲ မ့ၢ်ကလုဟီၣ်ကဝီၤ

ဆူ

တၢ်ဒိၣ်ထံကီၢ်ပုဟ့ၣ်ကူၣ်ဟ့ၣ်ဖးတၢ် ဒီအိၣ်ဆီစူးကွံၣ်

အဆိကတၢ် ယအဲၣ်ဒိၣ်ဒုးသ့ၣ်ညါလီၤယသးလၢ ယမံၤမ့ၢ်ဖဲ စီဖိလ်စ့ၣ်ထွါဒီး ယမ့ၢ်စ့ၢ်ကီး ယိပ်လိတ်တိုက်မှတ်တိုင်ကရားလၢ အအိၣ်သ့ၣ်
လီၤအသးဖဲ မ့ၢ်တြီၢ်ကီၢ်ရ့ၣ်, ကညီကီၢ်ဖဲၣ်, ကီၢ်သုလုၤ, ကီၢ်ပယီၤအမ့ၢ်ထီၣ်ဟီၣ်ကဝီၤအပူၤ, လၢအဒိးန့ၢ်ဘၣ် ၂၀၂၀ နံၣ် Equator
Prize တၢ်လၢကပီၢ်ခိၣ်ဖးတၢ်အံၤ အပုၤဟူၤလီၤဆၢၣ်နီၤတၢ်ကစ့ၢ်ကီးလီၤ. ဖဲလီၢ်ကဝီၤကညီပုၤထူလံၤဖိလၢဟီၣ်ကဝီၤအံၤအပူၤတဖၣ် ဂုၢ်ကျဲးစး
ထဲးဂံၢ်ထဲးဘါလၢ ကဟံပနီၣ်ဒီး ပၤဆုၤရဲၣ်ကျဲၤဖဲအမိၢ်ပၢ်ဖဲအဟီၣ်ကဝီၤ လၢကိးဝဲလၢယိပ်လိတ်တိုက်မှတ်တိုင်ကရားတခါအံၤအကတီၢ်န့ၣ် ဒ်
တၢ်သ့အိၣ်ဒီးယၢအသိး ယဆိၣ်ထွဲမၤစၢၤဟံးစုန့ၣ်ကျဲအဝဲသ့ၣ်တုၤလၢ တၢ်မၤအံၤကဲထီၣ်လိာ်ထီၣ်ဝဲန့ၣ်လီၤ. ယဂုၢ်ကျဲးစးမၤတၢ်လၢ တၢ်ဒီသ
အိၣ်ယၢန့ၣ်ဆၢၣ်ဒီးတၢ်မူတတၢ်လုၢ်ဒိၣ်ပွၤဒိၣ်လၢအိၣ်ဒီးပုၤတဖၣ်အဂီၢ် ခိဖျိတၢ်ဟူၤယၢကလၢယၢကတၢ် ပပုၤထူလံၤဖိအလုၢ်လၢထူသန့တဖၣ်, ဒီးခိ
ဖျိတၢ်ဂဲၤလိာ်လၢ ပုၤကသ့ဟံပနီၣ်ပပုၤထူလံၤဖိအခွဲးအယၢတဖၣ် ဒ်သိးပကသ့ၣ်ထီၣ်တၢ်ဂုၤထီၣ်ပသီထီၣ်လၢအကၢ်ကျဲၤဝဲဒီး ဘၣ်လိာ်ဖိးမံ
ဒီးပပုၤကညီထူလံၤလၢ ပမိၢ်ပၢ်ဖဲအကီၢ်ပူၤတဖၣ် အတၢ်အိၣ်မူဒီးအရူၢ်အသးတဖၣ်န့ၣ်လီၤ.

စးထီၣ်လၢအပူၤကွံာ် လါအိးကထိဘၣ် ၂၀၁၉ နံၣ်န့ၣ် ယနၢ်ဟူဘၣ်လၢ ငူသဝီတစ့ၢ်န့ၢ်ဒီး ၁၇ ဖျၢၣ် ဖဲမ့ၢ်ကလုဟီၣ်ကဝီၤ, ဖၣ်အၣ်ကီၢ်
ဆၣ်, ကညီကီၢ်ဖဲၣ်အပူၤတဖၣ် ဘၣ်ကွၢ်ဆၢၣ်မဲၣ်ဒီး ထံနီဘၣ်အၢဒီးကဲထီၣ်တၢ်စ့ၢ်တၢ်ပျၢ်အတၢ်ဂုၤကီၢ်, ဒုၣ်သံညၣ်သံလၢနီၣ်ပူၤ, ဘၣ်သးတၢ်
ဆါဒီးတၢ်ဆူးတၢ်ဆါအဂၤတဖၣ်န့ၣ်လီၤ. ဘၣ်ထွဲဒီးတၢ်ဂုၤတခါအံၤန့ၣ် ထံဂုၤကီၢ်ဂၤဒီးထံလီၤကီၢ်ပူၤတၢ်ကစီၣ်သန့တဖၣ်ဟံဖျါဝဲ, ဒီးကရူၢ်
ကရၢဒ်အမ့ၢ် Karen Rivers Watch (KRW), Advancing Life and Regenerating Motherland (ALARM), ဒီး Myanmar
Alliance for Transparency and Accountability (MATA) တဖၣ်ထုးထီၣ်သကိးဝဲ လံာ်ဟံဖျါ, ဒီးတၢ်ဂီၤမူတၢ်ဟံဖျါသ့ၣ်တဖၣ်အဖီ
ခိၣ် ယထံၣ်န့ၢ်ဟူဘၣ်ခိၣ်ယၢန့ၣ်ဆၢၣ်အတၢ်ဂ့ၢ်ကီၢ်လၢ ကမ့ၢ်ဖဲကညီကီၢ်ဖဲၣ်အပူၤတဖၣ် ဘၣ်ကွၢ်ဆၢၣ်မဲၣ်ဝဲအံၤန့ၣ်လီၤ.

ဘၣ်ဆၣ်လၢတၢ်သးအုးအပူၤ ယထံၣ်ဘၣ်စ့ၢ်ကီးလၢ ကီၢ်ပယီၤပဒိၣ်သ့ၣ်တဖၣ် တြီဒီးမၤတံာ်တံာ်ဝဲ ဂံၢ်ခိၣ်ထံးကရၢသဘျီတဖၣ် အတၢ်န့ၣ်
လီၤဟူးဂဲၤလၢ ကဘျီၣ်လီၤစၢတၢ်ဂ့ၢ်ကီၢ်တခါအံၤအဂီၢ်ဒီး ကမၤစၢပုၤလၢအကွၢ်ဆၢၣ်မဲၣ်ဘၣ်တၢ်ကီၢ်တၢ်ခဲ ခိဖျိထံနီဘၣ်အၢတၢ်ဂ့ၢ်ကီၢ်တခါအံၤအ
ယီၤလီၤ. တၢ်အုၣ်သးတခါန့ၣ်မ့ၢ်ဖဲ ကညီကီၢ်ဖဲၣ်ပဒိၣ်စူးကါဝဲဒုၣ်ထံကီၢ်တၢ်ဘျၢသဲးစးနီၢ်ဂံၢ် ၅၀၅ (ခ) ဒီးလိာ်ဘၢလိာ်ကွီၢ် (စွဲတရါ)ဝဲ စီသး
ဘိလၢ အမ့ၢ်ပုၤဟူးဂဲၤတၢ်လၢခိၣ်ယၢန့ၣ်ဆၢၣ်အဂီၢ်တၢ်န့ၣ်လီၤ. စီသးဘိမ့ၢ်ဒုၣ်ပုၤတၢ်လၢ မၤစၢကမ့ၢ်လၢ ဘၣ်ကွၢ်ဆၢၣ်မဲၣ်ဘၣ်ထံဘၣ်အ
အတၢ်ဂ့ၢ်ကီၢ်တဖၣ်အံၤန့ၣ်လီၤ. အဝဲဂုၢ်ကျဲးစးယုၤစၢကျဲၤလၢ ကမ့ၢ်တဖၣ်အံၤအဂီၢ် ဒ်သိးထံဘၣ်အၢတၢ်ဂ့ၢ်ကီၢ်တခါအံၤ တၢ်ဘျီၣ်လီၤအီၤကန့ၢ်
အဂီၢ်လီၤ. ဘၣ်ဆၣ်ကညီကီၢ်ဖဲၣ်ပဒိၣ်အတၢ်မၤဒီးအံၤအဖီခိၣ် ကဲထီၣ်တၢ်နီၤတၢ်ဘျးဖးဒိၣ်တခါလၢ စီသးဘိဒီးပဝဲသ့ၣ်ကရၢသဘျီတဖၣ်
ကမၤသကိးတၢ်ဒီးပဒိၣ် လၢတၢ်ကဘျီၣ်လီၤကွံာ်တၢ်ဂ့ၢ်ကီၢ်တခါအံၤအဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်အံၤ တမ့ၢ်အကဘျီၣ်လီၤကွံာ်တၢ်ဂ့ၢ်ကီၢ်တခါအံၤဘၣ်အ
မဲၣ်ညါ ကမၤယံထီၣ်နးထီၣ်တၢ်ဂ့ၢ်ကီၢ်တခါအံၤန့ၣ်လီၤ.

တၢ်အိၣ်သးဒီးအံၤ မ့ၢ်လဲၤအသးဆူညါကွၢ်ကွၢ်န့ၣ် ထံဘၣ်အာအတၢ်ဂ့ၢ်ကီၢ်တခါအံၤ ကလဲၢ်ထီၣ်အါထီၣ်ဝဲသ့ဒီး မ့ၢ်မၤအသးဒီးအံၤသၢပျၢန့ၣ် ထံကီၢ်အတၢ်လၢၣ်ဘျီလၢၣ်စ့ၤလၢ တၢ်ကဘျီလီၤကွၢ်တၢ်ဂ့ၢ်ကီၢ်တခါအံၤအဂီၢ်န့ၣ် ကအါထီၣ်ဝဲစ့ၢ်ကီးလီၤ. ကကဲထီၣ်စ့ၢ်ကီး တၢ်ဝံပၤလၢ ကီၢ်စဲၣ်ဒီးထံကီၢ်ပဒိၣ်တဖၣ်အဂီၢ်လီၤ. အါန့ၣ်အမဲၣ်ညါ လီၢ်ကဝီၤကမ့ၢ်အါဂၤအတၢ်အိၣ်မူ ကဟးဂီၤဝဲ, ထံတၢ်အိၣ်ယၤလုၢ်ဒိၣ်ပျၢဒိၣ်လၢ ကမ့ၢ်တဖၣ်ဒီးသန့ထီၣ်အသးအံၤန့ၣ် ကလီၤမၤကွၢ်စ့ၢ်ကီးဝဲ, ယုၣ်ဒီးထံတၢ်မူတတၢ်လၢအိၣ်ဆိးလၢ အပူၤသ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်အံၤပသမၤ အလီၢ်တအိၣ်ဘၣ်.

ဖဲ လါဒိၣ်စဲဘၣ် ၄ သီန့ၣ် ယထံၣ်ဘၣ်လၢ ကညီကီၢ်စဲၣ်ပဒိၣ်မၤဝဲ တၢ်သမံသမိးဒီးမၤကွၢ် ထံ, ဟီၣ်ခိၣ်ဒီးကလံၤအကံၢ်အစီ ဖဲဟီၣ်ကဝီၤ အံၤအပူၤန့ၣ်လီၤ. လၢလီၢ်ကဝီၤပူၤထူလံၤဖိတဖၣ်အခါစးန့ၣ် ယပၣ်ပနီၣ်ဒီးစံးဘျူးဘၣ်ကညီကီၢ်စဲၣ်ပဒိၣ်အတၢ်ဂ့ၢ်ကွဲးစးလၢ ကဘျီလီၤ ကွၢ်ထံဘၣ်အာအတၢ်ဂ့ၢ်ကီၢ်တခါအံၤ ဖဲခိဝံး-၁၉တၢ်ဆါ,တၢ်ယံးတၢ်စ့ၤကဲထီၣ်အကတီၢ်ဒၣ်လဲၣ်အပူၤအယိန့ၣ်လီၤ.

ဘၣ်ဆၣ်တၢ်အံၤတမ့ၢ်တၢ်လၢတၢ်ပျၢဒီးဘၣ်. အါန့ၣ်အမဲၣ်ညါန့ၣ် ကညီကီၢ်စဲၣ်ပဒိၣ်ကဘၣ်မၤသကိးတၢ်ဒီးထံဂၤကီၢ်ဂၤပူၤသ့ပူၤဘၣ်ဒီး ပဝဲဂံၢ် ခိၣ်ထံးကရၢသဘျူတဖၣ် လၢတၢ်ကယဲၣ်လီၤဘျါလီၤတၢ်ဂ့ၢ်ကီၢ်အံၤအဂီၢ်မ့ၢ်ဂ့ၤ, ဒီးလၢတၢ်ပၣ်လီၤဂ့ၢ်ဂီၢ်အူတၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤလၢ ကမ့ၢ်ကဒီးန့ၢ်ဘၣ် ထံအီၤကဆီအဂီၢ်လီၤ. တကးဘၣ် ကညီကီၢ်စဲၣ်ပဒိၣ်ကဘၣ်မၤသကိးတၢ်ဒီးထံဂၤကီၢ်ဂၤပူၤသ့ပူၤဘၣ်တဖၣ် လၢတၢ်ယိထံသ့ၣ်ညါ တၢ်ဂ့ၢ်လၢ အဒူးကဲထီၣ်ထံနီၣ်ဘၣ်အဘၣ်သီတခါအံၤ, ဒီးဆီလီၤပၣ်လီၤတၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤလၢကခိဆၢကဒါက့ၤ တၢ်ဂ့ၢ်ကီၢ်အံၤအဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်မၤဒီတခါ န့ၣ် ကဘၣ်အိၣ်ဒီးတၢ်မၤဖျိဖျါဖျါ, ဒီးကဘၣ်ပညိၣ်လၢ ကမ့ၢ်အတၢ်အိၣ်မုၢ်ဆိးပၤအဂီၢ်လီၤ. မ့ၢ်အဂ့ၢ်ဒဲလဲၣ်န့ၣ် ထံဘၣ်အာအတၢ်ဂ့ၢ်ကီၢ်အံၤ မၤဘၣ်ဒီဝဲဒၣ်ကမ့ၢ်အခွဲးအယၢ်လၢအရ့ဒိၣ်မး လၢအမ့ၢ် ပျၢကိးဂၤအိၣ်ဒီးအခွဲးအယၢ်လၢ ကအိၣ်မူဘၣ်လၢခိၣ်ယၤန့ၣ်ဆၢၣ်လၢအကဆီအပူၤ န့ၣ်လီၤ.

တၢ်ဒီသဒါပူၤထူလံၤဖိအခွဲးအယၢ်မ့ၢ်ဝဲ တၢ်ဒီသဒါဂံၢ်ခိၣ်ထံးပျၢဟီၣ်ခိၣ်ဖိအခွဲးအယၢ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်ခွဲးတၢ်ယၢ်ဘၣ်ယးတၢ်ဟ်ဖျါထီၣ်တၢ်ပၣ် သးစ့ၢ်ကီး မ့ၢ်ဝဲဂံၢ်ခိၣ်ထံးပျၢဟီၣ်ခိၣ်ဖိခွဲးယၢ်ဒီး တၢ်ကဘၣ်ဒီသဒါအီၤန့ၣ်လီၤ. ဒံၣ်မိၣ်ကရၢစံၣ်မ့ၢ်တၢ်လိၣ်နီၢ်နီၢ်လၢ ကီၢ်ပယီၤအဂီၢ်လီၤ. ကီၢ်ပယီၤဒိၣ်ကဘၣ်မၤလီၤတၢ်လၢ ထံဖိကီၢ်ဖိကိးဂၤအဂံၢ်ခိၣ်ထံးခွဲးယၢ်တဖၣ် တၢ်ကမၤလၢပျဲအီၤ ထဲသိးတုၤသိးန့ၣ်လီၤ.

လီၢ်ကဝီၤကမ့ၢ်လၢ အကွၢ်ဆၢၣ်မဲၣ်ဘၣ်ထံဘၣ်အာအတၢ်ဂ့ၢ်ကီၢ်တဖၣ်အံၤဒီးပဝဲသ့ၣ်တဖၣ် ပမ့ၢ်ပျၢဒီးသိးသိးလၢ အိၣ်မူဖံးမၤဝဲဒၣ်တၢ်လၢ ယိၣ် လိၣ်ကျိၤလၢအယုၤသဘျူတဘိ အတြီၤပူၤ န့ၣ်လီၤ. လၢတၢ်သးတဖျၢၣ်ယိအပူၤ ကမ့ၢ်တဖၣ်အံၤအတၢ်အိၣ်မုၢ်ဆိးပၤအဂီၢ်န့ၣ် ယသးအိၣ် ယုထီၣ်လၢ ကီၢ်ပယီၤပဒိၣ်ကပျဲပဝဲဂံၢ်ခိၣ်ထံၣ်ကရၢသဘျူတဖၣ် ဒဲသိးပကန့ၣ်လီၤပၣ်ယုၣ်မၤသကိးတၢ်လၢ တၢ်ဘျီလီၤကွၢ်ထံဘၣ်အာအ တၢ်ဂ့ၢ်ကီၢ်တခါအံၤ တုၤလီၤတီၤလီၤကသ့အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. တကးဘၣ် ယန့ၣ်လၢ စီၤသးဘိစ့ၢ်ကီး ဟူးဂဲဖံးမၤတၢ်ဒီးဒံၣ်မိၣ်ကရၢစံၣ်အကျဲၤသန့ အသိး ဒဲးသိးထံဘၣ်အာအတၢ်ဂ့ၢ်ကီၢ်တခါအံၤ တၢ်ယဲၣ်လီၤဘျါလီၤအီၤကန့ၢ်အဂီၢ်ဒီး ကမ့ၢ်လၢအကွၢ်ဆၢၣ်မဲၣ်ဘၣ်တၢ်ဂ့ၢ်ကီၢ်တဖၣ် ကဒီးန့ၢ်ဘၣ် ခိၣ်ယၤန့ၣ်ဆၢၣ်ဒီး ပျၢဂ့ၢ်ဝီခွဲးယၢ်အတၢ်တီၢ်တြီၤအဂီၢ်လီၤ. လၢတၢ်န့ၣ်အယိ မ့ၢ်တနံၤအံၤ ဒဲအမ့ၢ်ပျၢဂ့ၢ်ဝီခွဲးယၢ်အမ့ၢ်နံၤအသိးန့ၣ် လၢတၢ် ဟ်ဒိၣ်ဟ်ကဲဝဲပျၢဂ့ၢ်ဝီခွဲးယၢ်အဖီခိၣ် ယယုကညးဘၣ်ကီၢ်ပယီၤပဒိၣ်လၢ ကပတုၣ်ကွၢ်အတၢ်ဟ်ဒုၣ်ဟ်ကမၢ်ဒီးအတၢ်လိၣ်ဘၢလိၣ်ကွီၢ်လၢစီၤ သးဘိအဖီခိၣ်တဖၣ်, ဒီးဒူးအိၣ်ထီၣ်ပျၢစီၤတခါလၢ ပဒိၣ်ဒီးပဝဲဂံၢ်ခိၣ်ထံးကရၢသဘျူတဖၣ် ကမၤသကိးတၢ် လၢတၢ်ကယုန့ၣ်တၢ်စံးဆၢအ ဂ့ၤကတၢ်လၢ တၢ်ကယဲၣ်လီၤဘျါလီၤထံနီၣ်ဘၣ်အာအတၢ်ဂ့ၢ်ကီၢ်တခါအံၤအဂီၢ်လီၤ.

ပျဲဒီးတၢ်ယုးယီၤအါ

စီၤဖိလံၤစ့ၣ်ထွါ

၂၀၂၀ နံၣ် ပျဲဒီးန့ၢ် Goldman ခိၣ်ယၤန့ၣ်ဆၢၣ်တၢ်လၢကပီၤခိၣ်ဖးလၢကီၢ်အုၤရၢအပူၤ ယိၣ်လိၣ်တၢ်မုၢ်တၢ်ခုၣ်ကရၢအပူၤပၤလီၤဆ့ၣ်နီၤ salweenpeacepark@gmail.com